

ترجمه و شرح

فرائد الأصول^{۴۳}

شیخ انصاری رحمۃ اللہ علیہ

استصحاب تعادل و تراجیح

آیت اللہ محمد مسعود عباسی زنجانی

www.kotab.ir

سر شناسه: عباسی زنجانی، محمد مسعود، شارح
عنوان و نام پدیدآور: ترجمه و شرح فرآیند الاصول / محمد مسعود عباسی زنجانی
مشخصات نشر: قم. انتشارات دارالعلم، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ج ۳ (۷۶۸ ص)
شابک دوره - ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۱۱۹-۰
شابک ج ۱ - ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۱۲۰-۶
شابک ج ۲ - ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۱۲۱-۳
شابک ج ۳ - ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۱۲۲-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: انصاری، مرتضی بن محمد امین ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق. فرآیند الاصول - نقد و تفسیر
موضوع: اصول فقه شیعه - قرن ۱۳ ق
شناسه افزوده: انصاری، مرتضی بن محمد امین ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق. فرآیند الاصول. شرح
شناسه افزوده: عنوان: فرآیند الاصول. شرح.
رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ ف ۴۰۲۶ ۸ الف / bp1۵۹
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۱۲

ترجمه و شرح رسائل (جلد سوم)

مؤلف: شیخ مرتضی انصاری

مترجم: آیت الله شیخ محمد مسعود عباسی زنجانی

ناشر: انتشارات دارالعلم

تیراژ: ۱۵۰۰۰ جلد

قیمت / شومیز ۳۳۰۰۰ تومان

نوبت چاپ / ششمین پبلیش (مایش جدید)

قطع و صفحه / وزیری ۷۶۸ صفحه

دفتر مرکزی / قم خیابان معلم، میدان روح الله، رجه ۱۹ پلاک ۱۰

تلفن / ۹ - ۳۷۷۴۴۲۹۸ فکس / ۳۷۷۴۴۷۹۸

قم / خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۷ تلفن: ۳۷۸۴۲۳۰۰

دفتر تهران / خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری تهران

طبقه همکف شماره ۱۸ / ۱۶ تلفن: ۶۶۹۷۳۸۰۹-۶۶۹۵۵۴۰۵

چاپ / چاپ احسان قم، تلفن ۳۷۷۴۳۴۴۳

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

فروش اینترنتی:

www.darolelm.com

دوره - ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۱۱۹-۰ شابک ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۴-۱۲۲-۰

فهرست نموداری جلد سوم

مقصد اول: قطع
مقصد سوم: شن

مقام اول: (برائت، اشتغال، تخییر و شرایط عمل به آنها) «جلد دوم»

شروع به بحث از امور مقدماتی اصل استصحاب (ص ۷)

چند امر تکمیلی
امر اول (ص ۱۲)
امر دوم (ص ۱۴)
امر سوم (ص ۱۶)
امر چهارم (ص ۲۲)
امر پنجم (ص ۲۷)
امر ششم: تقسیمات
استصحاب (ص ۳۱)

۱. تقسیم به اعتبار مستصحب
 ۱. مستصحب: وجودی است یا علمی (ص ۳۱)
 ۲. مستصحب: یا حکم شرعی است یا از امور خارجی (ص ۳۰)
 ۳. مستصحب: یا حکم تکلیفی است یا حکم ولعی (ص ۳۴)
۲. تقسیم به اعتبار دلیل مستصحب
 ۱. دلیل مستصحب: یا اجماع است یا غیر اجماع (ص ۳۷)
 ۲. دلیل مستصحب: یا عقلی است یا شرعی (ص ۳۸)
 ۳. دلیل مستصحب: یا بر استقراء دلالت دارد یا انکار (ص ۵۳)
۳. تقسیم به اعتبار شک یا قیود در مستصحب
 ۱. شک یا شکک یا اقیانه امر خارجی است
 یا اقیانه حکم شرعی (ص ۵۵)
 ۲. شکک یا به معنی مساوی الطرفین است یا
 رجحان طرف بقا و یا رجحان طرف ارتجاع (ص ۶۲)
 ۳. شک در بطلان مستصحب: یا از حیث
 شک در مقضی است یا واقع (ص ۶۵)

مقصد سوم: شک

فوائد الاصول
(رسائل)

پایان قول در استصحاب
(ص ۶۸ تا ۷۰)

در بیان انواع قول (لهو)
(ص ۷۱)

بررسی انواع
در حجیت
استصحاب (ص ۶۸)

۱. اجماع (ص ۷۴)

۲. استقراء (ص ۷۶)

۳. ... (ص ۷۷ تا ۱۰۳)

- الف. حقیقت روایت عام (ص ۷۷ تا ۱۰۳)
 ب. چهار روایت خاص (ص ۱۰۵ تا ۱۱۸)

دلایل قول نهم

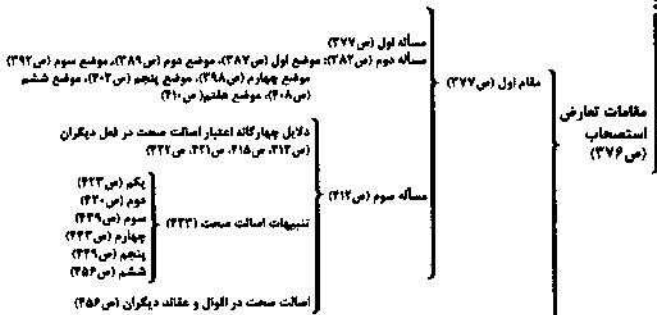
تذکر: دلایل سایر انواع قول خوانده نمی شود (ص ۱۱۷)

مقام دوم:
(استصحاب)

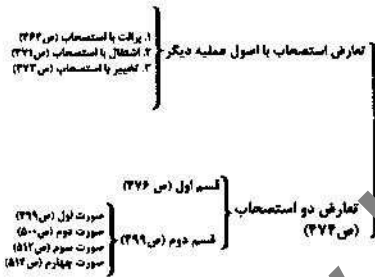
- تنبيهات استصحاب: یکم (ص ۱۲۶)، دوم (ص ۱۲۷)، سوم (ص ۱۲۸)، پنجم (ص ۱۸۸)، ششم (ص ۲۰۵)، هفتم (ص ۲۲۲)، هشتم (ص ۲۲۸)، نهم (ص ۲۵۴)، دهم (ص ۲۵۵)، یازدهم (ص ۲۹۹)، دوازدهم (ص ۳۱۰)

- شرایط عمل به استصحاب
 شرط اول (ص ۳۱۹)
 شرط دوم (ص ۳۴۷)
 قاعده یقین (ص ۳۵۶)
 شرط سوم (ص ۳۶۶)

خاتمه بحث
استصحاب
(ص ۳۱۸)

مقام دوم: تعارض استصحاب با قرعه (ص ۴۶۲)

مقدمات

تعریف «تعارض» (ص ۵۱۸)

قاعده «الجمع مهما أمکن اولی من الطرح» (ص ...)

خاتمه «مسائل»: تعادل و ترجیح (ص ۵۱۸)

مقام اول (تعادل) (ص ۵۵۶)

جهت اول (ص ۵۵۶)

جهت دوم (ص ۵۶۴)

مقام اول (ص ۵۷۷)

مقام دوم (ص ۵۹۲)

مقام سوم (ص ۶۱۶)

مقام چهارم (ص ۶۲۶)

موقع اول (ص ۶۰۷)

موقع دوم (ص ۶۱۱)

موقع سوم (ص ۶۱۲)

موقع چهارم (ص ۶۱۳)

موقع پنجم (ص ۶۱۴)

مرجعات داخلی (ص ۶۲۸)

مرجعات دلالی (ص ۶۲۸)

الغلاب نسبت (ص ۶۶۵)

مرجعات قیود دلالی (ص ۵۸۸)

مرجعات سندی (ص ۶۹۰)

مرجعات مقنی (ص ۶۹۶)

مرجعات جهتی (ص ۶۹۹)

امور باقی مانده (ص ۷۱۲ تا ۷۲۵)

مرجعات خارجی (ص ۷۲۰)

مطلب باقی مانده (ص ۷۵۷)

مقام دوم (ترجیح) (ص ۵۷۶)

قسم اول (ص ۷۲۰)

قسم دوم (ص ۷۲۲)

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

در «اصول فقه» مرحوم علامه مظفر رحمته الله مباحث کوتاه بود و صدر و ذیل بحث به راحتی به دست می آمد، ولی «رسائل» دریایی است بی کران؛ همان طور که شما - اگر به دریا رفته باشید - از ساحل که دور شدید به حدی که دیگر ساحل دیده نشد، هیچ طرفتان - نه شمال نه جنوب و نه هیچ طرف دیگر - را تشخیص نمی دهید و نمی دانید در چه موضعی هستید و چه مسیری را باید بروید، در رسائل نیز به همین ترتیب است. وقتی از ابتدای کتاب یا ابتدای هر اصلی که دور می شوید و جلو می روید - اگر اندکی غفلت کنید - دیگر نمی دانید که این بحث چه مسیر مایه را طی می کند و در هر مسیر به دنبال اثبات یا رد چه مطلبی است و در آخر سر در کجا پایان یافت. بحث بعدی کی شروع شد و در چه مرحله ای است. بسیاری از مواقع یک بحث تمام شده است و شیخ وارد چندین بحث دیگر شده، ولی خواننده - به خاطر غفلت در اثنای آن بحث اولی - هنوز خیال می کند، در ادامه همان بحث است.

این بنده برای اینکه مباحث در اندامن را در تحت تصرف خواننده در آوردم، نموداری را در دو صفحه - ولی با صرف ده یا بیست دقیقه دیدم که خواننده محترم با رجوع مکرر به آن در خلال مطالعه کتاب، بداند فلان بحث با کجا شروع شد و در کجا خاتمه یافت و اگر احیاناً در اثنای مطالعه و یا در سر کلاس درس، آن بحث را با نیکویی فرا نگرفته، فقط همان بحث را برگردد و از ابتدا مطالعه کند و سایر مباحث را با روش فرادهد تا حداقل سایر مباحث از دست نرود.

دو پیشنهاد:

۱. تقسیمات هر بحث، بیشتر از آن است که ما در این نمودار آورده ایم، لذا بهتر است خواننده محترم خودش در ضمن مطالعه هر بحث، نموداری مفصل تهیه ببیند و تقسیمات را ادامه دهد؛

۲. و در هر تقسیم نتیجه ای را که شیخ انصاری رحمته الله می گیرد را - فقط نتیجه، نه خلاصه سایر مباحث را - در جلو هر قسمت از تقسیم بنویسد.

این کار دو فایده دارد: یکی اینکه تمرکز خواننده از دست نمی رود و غفلت عارض نشده بحث از دستش خارج نمی گردد. و دیگر اینکه در آخر سر، خلاصه ای نموداری، همراه با نتایجی که شیخ اعظم از مباحث گرفته را در دست دارد که هر وقت خواست می تواند به آن رجوع کند و به راحتی نظر شیخ را در هر بحث بداند.